

dict. l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopilat.

- 16 **Conventio de residendo in certo oppido** (quamvis iure communi valida sit) iure tamen Regio, attenta dict. l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil. admitti non debet.

1 **Q**uestio hujus capituli frequentet occurrere solet, & cum in curia nostra de ea ageretur, anceps Senatoribus fuit visa, & ad secundam Aulam in gradu remissionis pervenit; uti restatur Burgos de Paz in l. 3. Tauri, n. 514.

2 Cujus tamen affirmativa pars (nempe, quod civitas, villa, aut quodlibet oppidum, teneatur vicinos de novo venientes, seu cives, recipere) sequentibus nititur fundamentis.

3 Primò ex eo, quòd ea, quæ Reipublicæ expediunt secludi, aut reuini minime possunt, l. 2. §. jus Reipublicæ, ff. de administratione rerum ad civit. pert. l. jus publicum, ff. de pactis, l. 1. §. quod si nemo, ff. quod cujusque universi, nomine: sed Reipublicæ interest, civitatem, aut villas, civibus, aut vicinis ampliari, l. 1. ff. soluto matrimonio, melior tex. in l. 2. C. commun. de manumissionibus, ibi; *Ut sint omnes cives Romani constituti: ampliandam enim magis civitatem nostram, quam minuendam esse censemus*, & in l. fin. §. penultimo, ff. de bonis damnatorum, & in l. 2. C. de indicta viduitate; unde interrogatus Homerus, quis esset maximus civitatis ornatus? inquit, Pueros, & Turres: per pueros, populi amplitudinem significans; Mieres de majoratibus, 1. part. quest. 57. num. 3. Gironda de privileg. num. 34.

4 Ergo nullo modo civitas, aut villa poterit se excusare à receptione civium, nec vicinitatem denegare.

5 Secundo pro hac parte urget text. in l. nihil, ff. ad municipalem, ibi: *Nihil est impedimento, quominus quis ubi velit domicilium habeat, quod ei interdictum non sit.*

6 Tertiò, quia iniquum, & contra rationem est, populos non admittere vicinos, vel cives, ut in Authen. de questibus, post principium, collatione 6. cujus Baldus meminit. in cap. 1. de pace constantiæ. Et ex avaritia, & ambitione procedere videtur, civilitatem seu domicilium, ac ejus privilegia, volenti denegare, Quod omnino debet esse alienum à civitate, vel villa; argumento text. in l. ambitiosa, ff. de decretis ab Or-

dine faciendis, & in l. sub preterito 2. ff. de extraordinariis criminibus, Innocent. in c. cum accessissent de constitutionibus.

8 **Q**uartò, quia videtur monopolium, quòsdam in cives admittere, quòsdam verò reprobare, ut in l. 1. C. de monopolis, & in cap. conspiratorum 1. quest. 1. cap. 1. §. conventicula, de pace juramento firmata, ubi Baldus in usibus feudorum, l. 2. tit. 7. part. 5. Bart. in l. fin. colum. 4. de collegiis illicitis, & conducunt notata per Plateam in l. in agro, C. de professoribus, & Medicis, lib. 10. latè, & copiosè Laurentium Sylvanum consilio 1. n. 135. cum sequentibus.

9 **Q**uintò, firmatur hæc sententia, quia alias induceretur quædam servitus, per quam vicinorum infringere-tur libertas: si enim quis non posset civitatem, aut villam compellere, ut illum reciperet in civem, vel vicinum, necessariò maneret in suo oppido, quod servitutis speciem continet, & nullatenus ferendum est: juri etenim apertè repugnat, ut in l. Titio centum, §. Titio centum, ff. de conditionibus, & demonstrationibus, tradunt Bursarus consilio 204. num. 18. lib. 2. & consilio 207. num. 5. Matthæus de Afflictis in constitutionibus Neapolitanis, lib. 3. rubrica 9. folio 261. & quod non valeat pactum in contractu matrimonij, quod quis teneatur habitare in aliquo loco, contra Antonium de Butrio, & Abbatem in cap. 1. qui matrimonium accusare possunt, tenaciter defendit Antonius Gomez, tom. 2. variarum, c. 10. num. 24. quem refert Mieres de majoratibus 1. part. questione 57. n. 2. in nova impressione.

10 **S**extò & ultimò pro hac opinione est textus apertus, qui cavillari non potest, in l. 1. tit. 9. lib. 7. novæ Recopila. cujus hæc sunt verba: *Qualesquæ personas que vivan, y moran en qualquier ciudades, y villas, y lugares de estos nuestros Reynos, y señorios, así de Realengo, como de Abadengo, Ordenes, y Señorios, y Bebetrias, que se quisieren passar à vivir de ellos à otros lugares, y partes con sus bienes, y haziendo lo puedan hazer, y se avecindar en ellos, y sacar sus ganados, y pan, y vino, y otros mantenimientos, y todos los otros sus bienes muebles que tuvieren en los lugares donde primeramente vivian, y moranan, y los passar, y llevar à los otros lugares; y partes donde nuevamente se avecindan, y ningun Grande, ni Cavallero no gelo empache, ni perturbe, y los dexen*

11 *dexen que vendan sus bienes rayzes si quisieren, ò los arrienden à quien quisieren, y no empachen à los que los quisieren comprar, y arrendar, que los compren, y arrienden. cujus legis autoritate, hanc partem, ut receptissimam, & juri tam communi, quàm Regio consonam, expressè amplectitur Azyedo, & ibi Burgos de Paz in dict. lib. 3. ex n. 114.*

Nec huic resolutioni quidquam obstabit, quòd alias si non esset in potestate villæ, aut civitatis admittere, vel reprobare cives, & vicinos, frustratoria, & supervacanea videretur dispositio legis 1. ff. ad municipalem, cum materia, de receptione civium (de qua per Antonium Rubeum consilio 9. incipit: *In causa que vertitur: num. 8. ut in l. fin. ff. ne quid in loco publico, ibi: Alioquin inane, & illusorium Pretoris imperium erit.*

12 **Q**uia respondetur, quòd etiam ex dicta l. 1. & Bart. & sequacium sententia constet, nullum civem, aut vicinum dici, nisi à civitate admittatur tacitè, aut expressè; non tamen exinde sequitur civitatem, aut villam vicinitatem petitam alicui denegare posse.

13 **N**ec etiam obstat sententia Baldi in cap. 1. column. final. de forma fidelitatis in usibus feudorum, dicentis, venientibus, de novo ad patriam alienam, ingressum interdicti optimo jure posse, ex text. in l. Quintus, ff. de servitutibus rusticorum prædiorum: quia Baldus loquitur in diverso casu, & ideo ad nostram protrahi ejus sententia non debet: quinimo, & si in specie nostra loquutus esset, ab eo recederes, si quidem aperte prædictis rationibus, & fundamentis adversatur.

14 **E**x qua ratione illud deducitur, quòd nec etiam poterit civitas, aut villa gravare civem, aut vicinum de novo venientem postulare, ut se obliget, vel fidejussionem, cautionem, aut securitatem præster conservandi vicinitatem, & manendi præcisè in illa civitate, aut villa per certum tempus; nec sub hoc præterito potest retardari, aut differri, vel denegari vicinitatis concessio: quia hæc debet liberè, & absque aliquo impedimento fieri, & concedi, etiam si statutum, vel ordinatio quælibet fuerit in contrarium, ut patet ex dicta lege Regia, ibi: *si algunos estatutos, ò ordenanças, ò mandamientos contra esto tienen hechos, y da-*

15 *dos, mandamos que los revocuen, y anulen luego, & ibi: Y nos por la presente los revocamos, y anulamos, y queremos que no vallan, ni ayan fuerza, ni vigor de aqui adelante. T les mandamos, y defendemos que no usen dellos, salvo si por concordia, y por comun consentimiento de los Concejos, donde primeramente vivian las tales personas, y donde nuevamente se van à vivir, estuviere hecha yguala, y expressa conveniencia en la forma, y con la solemnidad que se requiere, para que los vezinos de un lugar no se puedan passar à vivir à otro.*

16 **Q**uinimo, & si vicinus de novo veniens (cum tamen ad id compelli non possit) per pactum se obstrinxerit, & obligationem fecerit de residendo per tempus certum in eo loco, conventionem servare non tenebitur. Quamvis enim de jure communi valida sit conventio ab aliquo facta, habitandi in certo loco, ut in l. 2. C. de agricolis, & censitis, lib. 11. & in l. originarios, & in l. servos, eodem tit. & in leg. 89. tit. 18. partita tertia, ibi: *Otro se prometio por si, y por sus hijos, de morar en tal su heredamiento para siempre jamas; quem textum dicit notabilem ibi Gregorius Lopez adversus notata in dicto §. Titio centum; tamen talis conventio reprobata est, ex lege tertia, dict. tit. 9. lib. 7. Recopilat. ibi: Porque algunas personas de nuestro Señorío Real, se van à morar à algunos lugares de señorios por las exempciones que les conceden, y hazen allà obligaciones de guardar vezindad so ciertas penas. Nuestra merced, y voluntad, es, que los tales paguen por los bienes que tuvieren en lo Realengo, y que se ymieren à la tierra Real, que sean quitos de tales penas que sobre si otorgaren, aunque ayan fecho juramento: mandamos que no sean prendados por ellas los bienes que en el señorío tuvieren.*

CAPUT VI.

De usu pascui publici quoad dominos oppidorum.

SUMMARIUM.

- 1 Domini oppidorum, in eis non habitantes, an pascuo uti possint? proponitur questio.
- 2 Expenditur pro affirmativa parte in favorem dominorum, text. in l. 2. C. de pascuis publicis, lib. 11. n. 10.

- 3 Expenditur huius partis secundum fundamentum, & in eo quod Domini oppidorum per gubernatores Iudices, Officiales, seu ministros à se constitutos, habitare in suis oppidis dicuntur.
- 4 Dominus, vassallorum, & in oppido suo habitantium caput est.
- 5 Dominus oppidi, majora sustinet onera, quam quilibet alius vicinus.
- 6 Dominus oppidi, contributioni ad instructionem pontium, & murorum, æque cum suis vicinis obnoxius est.
- 7 Dominus territorij, etsi in aliquo loco particulari habitet; in omni parte territorij habitare censetur.
- 8 Expendantur pro contraria sententia, tex. in l. 9. & in l. 29. tit. 28. p. 3. & alia iura in proposito.
- 9 Dominorum alicujus oppidi, & incolarum, seu vicinorum magnam est discrimen.
- 10 Traditur ratio propter quam conceditur habitantibus in oppido, usus pascui.
- 11 Referuntur Doctores, qui defendunt, Dominos oppidorum in eis non habitantes, pascuo uti non posse.
- 12 Respondetur remissive fundamentis contrariae opinionis.
- 13 Consuetudo in usu pascui semper attenditur, præsertim immemoralis.

Viciniratem, & habitationem, ad usum pascui publici requiri, supra firmavimus: unde consequens est, & succedanea disputatio, an liceat Dominis oppidorum, pascuis publicis eorum uti, & de ratione, ac modo istius pascui aliqua prænotare. Et sanè dubium istius capituli non versatur circa Dominos in loco pascui habitantes, quibus utique non solum patere debent pro suis gregibus alendis pascua publica; verum duplex portio, & veluti duobus vicinis competit, ut ex doctrina *Collegiarum*, tradit D. Præf. Covarr. in præf. c. 37. & pluribus relatis opinionibus firmiter concludit Bur. de Paz in l. 3. Tau. 1. p. ex numer. 495, usque ad numer. 510. Versabitur igitur circa Dominos in suo oppido non habitantes. Quos etiam pascuo publico uti posse sequentia inducunt juris argumenta.

- 2 Primum deducitur ex l. 2. C. de pascuis publicis, l. 12. per quem textum, ita docent Joannes de Platea, Andreas de Barro, & Iacobus Rebuffus, affirmantes Baronibus, & Comitibus in territoriis suorum oppidorum esse pascua concedenda.

Secundo, quia ex quo Domini in oppidis suis Prætores, & Gubernatores habent eorum repræsentantes personam, ac vicem gerentes, ut in cap. non putamus, de consuetudine, in 6. aliisque administratores, suorum fructuum & reddituum collectores, qui castrum, seu domum suam inhabitant, quodammodo mediantribus his, videntur habitationem continuam conservare, ut in l. cum antiquitas, C. de usufructu, ubi probatur, quem in loco habitare esse censendum, etiam si per alium habitet; & in l. si mulieri, & ibi Gloss. ff. quibus mod. usufructus amittatur, & in c. is qui habet, de sepult. libr. 6. docet Felin. in cap. quoniam, de offic. Ordin. Carol. Ruinus cons. 18. lib. 5. & nos supra diximus c. 4. n. 28. & 29.

Tertium fundamentum (nec parvi ponderis) desumitur, ex eo, quod Dominus vassallorum, & in oppido habitantium caput est: Ergo, & civis, & vicinus; argumento textus in dist. leg. cives, C. de incolis, lib. 11. & expressè firmat Baldus in l. observare, §. proficisci, ff. de officio Proconsulis, num. 12. in fine. Cum igitur non liceat à capite membra discedere, ut in c. cum non liceat, de prescriptionibus, consequens erit, Dominum, & vassallos, quoad usum pascui eodem jure esse judicandos. Maxime, quia Dominus oppidi majora sustinet onera, quam quilibet ipsius vicinus, civis, aut incola. Gubernationis enim cura, onusque regiminis, ab eo pendet, ejus expensis Iudices creantur, visitatores mittuntur, cap. procuraciones, cap. sopita, 14. de censibus, & alia pleraque onerosa eorum sollicitudini subjacent, de quibus Guido Pap. quest. 631. Avend. de exequend. mandatis, cap. 9. Præterea, quia Dominus cujuslibet oppidi contributioni ad instructionem pontium, reparationem murorum, cum suis vassallis obnoxius est, ut patet ex l. 5. tit. 4. libr. 4. ord. l. 18. tit. 1. lib. 7. ejusdem ord. observat Petr. Antib. de muneribus, & honoribus, numer. 39. ubi etiam disputat, an ad alias collectas teneatur? num. 95. Guido Papæ quest. 385. & in tuendis suis territoriis, etiam oneratur, l. in nomine Domini, §. in Sardinia, C. de officio Præf. Prætoris Africa: igitur secundum naturam est, eum sequi pascui, & emolumentum publici commoda, quem sequuntur

sequuntur incommoda, & onera, ex vulgari regula legis, secundum naturam, ff. de regulis juris.

- 7 Quartum huius assertionis tutamen eam insidet consideratione, quod Dominus territorij, etsi in aliquo loco particulari domicilium habeat, censetur in omni parte territorij habitare, & viciniratem habere; ut argumento textus in cap. omnis, de majoritate, & obedientia, juncta Gloss. ibi: affirmat Bartolus in l. assumptio. §. penultimo, ff. ad municipal. Baldus in l. si quis ad declinandam, C. de Episcopis, & Clerici, Socinus in capit. fin. de foro compet. Andreas Ilermia in tit. que si prima causa beneficii amittit. colum. 4. vers. fin. quorum intuitu, Paris de Puteo in tractatu de syndacatu, verbo, statutum, in causa cujusdam civitatis, quæ ex consuetudine, sive privilegio usum pascui gratuitum habebat in alio oppido, respondit similiter Dominum civitatis prædictæ pascuo gratis uti posse, sicut & ceteros cives.

- 8 Contraria tamen sententia verior, & securior est, præstantioribusque juris fulcimentis vallata. Et pro ea expendi solet text. apertus, qui cavillari non potest in d. l. 9. tit. 28. par. 3. ibi: Mas los que fuessen moradores en otro lugar, no pueden usar dellos, & in l. 29. sequenti, ejusdem tituli, & partita, ibi: Y como quier que sean comunmente de todos los moradores de la ciudad, & de la villa, & passim in pluribus aliis legibus, idem exprimitur, ut in l. 5. & 7. tit. 29. par. 3. & verbum illud, moradores, de quo in distis legibus Regiis, debet intelligi proprie, & verè, ut cum Avend. lib. 1. de exeq. c. 4. n. 24. & c. 14. n. 20. & aliis, contendit Ignatius del Villar d. l. 1. sylvæ responsorum, resposito 7. 4. par. numer. 3. & 5. Nec convenit Dominis non habitantibus in eorum locis: quia is proprie dicitur in villa morari, aut habitare ad commodum pascui, qui in ea residet, & commoratur majore parte anni, ut diximus in cap. præcedenti, & qui cum familia sua ibi inhabitat, focum illic faciens, & omnia alia, quæ incolæ facere consueverunt: & licet Dominus habeat dominium suorum oppidorum; non tamen ex hoc, ejus incola, vicinus, & habitator dici potest, ut in l. libertus, §. sola, ff. ad municipalem, & in l. cum nec, C. de incolis, lib. 10. Stephanus Bertrandus cons. 51. Viso consultationis: Tho-

mas Grammaticus cons. 5.

Secundo inter incolas alicujus oppidi, & Dominum ejus, discrimen in jure nostro solet prænotari, ut in c. ex parte tua, de clerico egrotante, ibi: Princeps terre illius, ac cives civitatis ejusdem à te postulant: ubi notat Ant. de But. quinimò ratione dominij, domicilium Dominum loci non fortiri, expressè deducitur ex Clem. Pastoralis, §. denique, de re judic. ibi: Denique licet Rex ipse terras aliquas ab Imperatore tenere dicatur in feudum, non tamen in eis, sed in Regno præfato domicilium suum solvebat, & ultra Joan. de Imol. ibi, ita pungit Corferus in tractat. de potestate Regia, numer. 64. quest. 18. in duodecimo volumine tractatum Doctorum, & facit elegans text. in l. lex Cornelia, §. si tamen in fundum, ff. de injuriis, ibi: Quia non possit ibi domicilium habere; hoc est per omnes villas suas: quæ verba ita in proposito intelligit Bart. illic, vers. 1. qui ita inquit, dico quod Labeo, qui dicit, quem non posse habere domicilium per omnes villas suas, intelligitur de habitatione: quia non potest quis habitare in pluribus villis: & concludit text. in cap. ex parte, de foro compet. juncta Gloss. in verbo, Andegavensi, ubi probatur, Baronem, seu Dominum terræ, non esse habitatorem, seu incolam ejusdem, nec intuitu solius dominij dici posse in ea commorari, nisi verè, & realiter habitet: & idem deducitur ex lib. 11. tit. 20. par. 1. & videndus Thom. Gram. decis. 103. n. 111.

Tertio pro hac parte facit text. in lib. 2. C. de pascuis publicis, libr. 11. per quem expressè docet Paulus Castrensis consilio 376. Licet Iudex, in fin. libr. 1. quod pascua civitatis, non sunt in dominio ipsius Domini Universitatis, sed ipsius Universitatis: & probatur in lib. in tantum, §. universitatis, ff. de verum divisione (& nos suo capite dicemus) Craveta consil. 154. Viso processu, colum. 1. Covarr. in practico, cap. 37. Petrus Antibolus, in tractatu de muneribus, numer. 193. cum sequenti, qui ait ex hoc, dominum oppidi, ut potè non habentem dominium pascuorum, non posse concedere exte'is, seu forensibus, castri, aut oppidi sui memorata prece, vel pretio, et si ipse Domi-

nus habeat dominium, & jurisdictionem ipsius oppidi, quod ibi pluribus confirmat rationibus.

7 Quarto & ultimo ex eo, quod ratio, propter quam usus pascui publici conceditur habitantibus in oppido; utique est, ut oppida populentur, & augeantur, & habitatoribus abundent; ut in l. 2. in fine, C. communia de marumissionibus, ibi: Ampliandam enim magis civitatem nostram; & in l. 2. C. de indicta viduitate tollenda, Rubeus cons. 9. in fine, In causa que vertitur, numer. 5. Girona de privilegiis num. 34. ibi: Ratio est, ut oppida habitatoribus abundent. & supra diximus cap. 5. num. 4. quæ quidem ratio, & legis mens, in Dominis populorum in eis non habitantibus utique deficit, & labefactatur; ergo per consequens decisio, ex vulgata regula capituli, cum cessante, de appell. & l. adigere 6. D. de jure patron.

8 Quibus, & aliis fundamentis hanc sententiam, ut verissimam tuentur; & latissime comprobant Burgos de Paz in d. l. 3. Tauri, par. 1. concl. 3. à n. 462. Greg. Lop. in dict. l. 9. tit. 28. par. 3. Didac. Covarr. d. cap. 37. pract. Petrus de Avend. d. tracta. de exequendis manda. cap. 4. num. 20. vers. Ex quo dicebant, Narbona ubi sup. num. 226. cum sequenti.

9 Et ea retenta, non oberunt fundamenta contrariæ opinionis; in quorum solutione, & satisfactione non immorabor: quia eis sigillatim responderet Burg. de Paz omnino videndus, ubi proximè, ex num. 486. vers. hanc partem, cum pluribus sequentibus, usque ad num. 493.

10 Illud tamen nosse oportet, quod cum in pascuis antiqua consuetudo servanda sit, ut in dicta l. 1. in fine, C. de pascuis publicis, lib. 11. docet Laurentius Calcanens cons. 49. incipit, Commune contra commune, col. 2. & idem colligitur ex l. 20. Curiarum Matriti, anni 1528. si Domini oppidorum probaverint usum pascui per tempus immemorabile, licet in oppidis non habitaverint, poterunt utique virtute immemorialis temporis, & præscriptionis absque habitatione, jure pascui publici frui; ut cum Francisco Balbo in tractat. de præscript. 2. part. quarta, 3. q. principali, & Cæpola in tractatu de servitutibus, cap. de servitate juris pascendi, vers. sed dubium potest esse, tradit Burgos de Paz d. n. 493.

CAPUT VII.

An Prætores, suorumque Locumtenentes Castellani, cæterique Judices, & eorum Ministri, & famuli sui durante officio pascuo publico uti possint?

SUMMARIUM.

- 1 Prætor, Magistratus, & Judex, utrum durante officio, pascuo publico uti possit, & vicinus reputetur? disputatio ni submittitur.
- 2 Prætor, Magistratus, & Judex, vicinorum oppidi caput est.
- 3 Expenditur text. in l. cives, junctâ expositione Glossæ, verbo, allectio, & in l. Senatores, C. de incolis, lib. 10.
- 4 Cives, vocantur Municipales; & Magistratus, Municipalis.
- 5 Magistratus, & Judex, frequenter in oppido habitat, & residere debet.
- 6 Referuntur Doctores, qui defendunt Prætores, Judices, & Magistratus, durante officio vicinos reputari, & pascuis potiri debere.
- 7 Referuntur Doctores, qui contrariam opinionem sunt sequuti.
- 8 Adducitur ratio hujus opinionis.
- 9 Prætores, Magistratus, & Judices, per tempus officij videntur animum habitandi habere.
- 10 Respondetur, & satisfit objectioni contrariæ opinionis.
- 11 Prætores, Magistratus, Judices, & cæteri Officiales, an teneantur ad onera aliorum vicinorum? traditur remissive.
- 12 Famuli mercenarij, & servitores Prætorum, & Magistratum, cæterorumque Officialium, vicini, & habitatores dicuntur, & pascuo publico in loco ubi commorantur frui debent.
- 13 Famuli mercenarij, sicut cæteri vicini, à muneribus publicis non excusantur.
- 14 Expenditur text. in cap. rogationes, de consecratione, dist. 3. junctâ l. plebs, ff. de verbor. signific.
- 15 Expenditur tex. in l. 1. & 2. C. de Episcopis, & Clericis.
- 16 Famuli mercenarij, nec ad vicinitatem recipiantur, nec manera publica subeunt.
- 17 Famuli mercenarij frequenter, nec animum

Caput VII.

animum permanendi in oppido habent, nullam bonorum substantiam.

18 Famuli, & Dominus, unius tantum persone loco habentur.

19 Famuli (secundum distinctionem que traditur) hic, vicini, vel cives reputantur.

1 Hujus capituli decisio, & propositi dubij resolutio, ab ea profectò dependet quæstione, an Magistratus, vel Judex electus durante officio civilitatem habeat, & vicinitatis commoda, ac privilegia consequatur?

2 In qua, pro affirmativa parte illud in primis adduci solet, quod Judex, Prætor, seu Magistratus, vicinorum Caput est, sicut dicebamus supra, in cap. præcedenti, de Domino oppidorum, autoritate Baldi in l. observare, §. proficisci, num. 12. ff. de officio proconsulis. Unde non minus, quam cæteri cives, & vicini publicis commodis gaudere debet, argumento text. in l. quoad statum, ff. de testamento militis, observat Bart. in l. municipes, §. fin. ff. ad municipalem, Petrus Surdus decisione 330. num. 24. vers. Et vidimus, volum. 2.

3 Secundò, ex dict. l. cives, C. de incolis, lib. 10. junctâ expositione Glossæ, verbo allectio, & in l. Senatores, C. eodem tit. ibi: Senatores in sacratissima urbe domicilium dignitatis habere videntur.

4 Tertio quia cives vocantur municipes, & è contra l. 1. ff. ad municipalem, iudex verò, ex eadem ratione vocatur Magistratus municipalis, in l. Lucius, & l. filius, §. Senatores, l. municeps, ff. eod. tit.

5 Quarto, quia si ad habitationem respicimus (quæ quoad usum pascui necessaria est, ut supra, diximus) quis tam continuo, & frequenter in loco habitat? quam Magistratus durante officio.

6 Quibus, & aliis fundamentis hanc partem, & juri, & rationi consonam dicunt ultra Doctores in legibus supra relatis, Gloss. in c. fin. de parochis, verbo, habitatores, Gloss. in l. penultima, C. de incolis, lib. 10. Platea in dict. l. cives, Puteus de syndacatu, verbo, civilitas c. 1. & 2. Cathald. eodem tractatu, q. 20. num. 17. Amadeus eodem tractatu, num. 258. Aviles in cap. 1. Prætorum, gloss. ni consentiran, n. 16. Boëtius decis. 260. num. 18. Menochius de arbi.

trariis, casu 86. num. 27. & sequentibus, (licet tandem resolvat, id relinquendum arbitrio Judicis, ut aliquibus inspectis conjecturis, quarum nonnullas reculit ibi, ex rerum, & personarum qualitate, rem istam decernat:) Petr. Surd. cons. 106. num. 6. Bobadilla in suo eleganti Politicorum tractat. lib. 5. cap. 1. num. 58. Burg. de Paz in 3. Tau. num. 397. Zerola in praxi Episcopali, 1. par. verbo, Iudex vers. decimo quinto, Mod. Pist. illustrium questionum, part. 2. q. 85. num. 4. Girona tractatu de privilegiis, num. 11. Stephanus Gratianus, 1. tom. disceptationum foren. c. 184. numer. 50. Sesse decis. Aragon. 9. num. 6. part. 1.

7 Quæ resolutio verissima est, & absque dubio amplectenda; licet contrariam amplexi fuerint, Alciatus resp. 55. num. 9. Menoch. de arbitrariis, casu 86. num. 8. Gratianus disceptationum, dist. c. 181. num. 4. Ignatius del Villar, obiter, & nullum adducens fundamentum, ubi supra, d. resp. 7. 5. parte, num. 22.

8 Qui tamen ea possunt se inniti ratione, quod Correctores, seu Officiales missi, cum temporale frequenter sit eorum officium, vel exercitium commissum, videntur habere animum redeundi, & non permanendi, sicut dicimus vulgò de scholaribus causâ studentium in urbe Academica habitantibus, quorum habitatio domicilium, nec vicinitatem non tribuit; ut in dict. l. lex Cornelia §. si tamen, ff. de injuriis, ibi: Ponamus enim studentium causa Rome agere, Rome utique domicilium non habet, &c. ubi Bart. Socinus in cap. ultim. ad finem, vers. si verò signa, de foro competentis, Cephalus consil. 431. numer. 127. Ruinus consil. 18. num. 12. lib. 1. & facit text. in l. questum 76. in princip. de legat. 3. & in l. nihil, in principio, ff. de captivis, & postlimin. revers. & in l. ex factis, la secunda, §. rerum, ff. de hered. instituendis.

9 Sed tamen fundamentum hoc facile prosternitur, si consideres Correctores, seu Officiales, aut Castellanos, saltem pro tempore officij necessario censeri habere animum habitandi, seu permanendi in illo loco: quinimo ex injuncti officij, seu ministerij obligatione, & onere ad id teneri: ut in l. 6. tit. 5. lib. 3. & in l. 6. tit. 3. lib. 7. nove R. &